

INUIT ATAQTIGIIT

Inatsisartuni

UPA2019/Imm. 120
22. november 2019
Peter Olsen

Meeqqat atuarfianni naammassisut amerlanerpaat ilinniartitaanerup iluani ingerlaqqittarnissaat qulakkeerniarlugu meeqqat atuarfiata siunertaata qanoq ittuuneranik ittuusariaqarneranillu naatsorsuutiginninneq pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuut.

(Inatsisartunut Ilaasortaq Sofia Geisler, Inuit Ataqatigiit)

Siullermik; Inatsisartunut ilaasortaq Sofia Geisler, Inuit Ataqatigiit, aaliangiiffigisassatut siunnersuuteqarneranut, qulani pineqartumut soqutiginarluinnartumut aammalu pingaaruteqarluinnaqqissaartumut qujariarluta, matumuuna Inuit Ataqatigiinniit imaattumik oqaaseqaateqassaagut.

Meerartavut pisuussutitsinni isumalluutitsinnilu annersaapput pingaarnersaallutillu.

Taamaattumik naalakkersuineramik suliaqartuusugut kissaatitta, anguniakkattalu annerpaartaasa ilagilluinnarpaat tassalu; meeqqap pitsaanerpaamik ajunnginnerpaamillu siunissaqarnissaa, angusaqarluarsimallunilu meeqqat atuarfianiit nammassillunilu ingerlaqqittarnissaa;

Uagullu inatsisartut, tassaalluinnarpugut meerartatta pitsaasumik ilikkagaqarfiulluuartumillu ulluinnarni atuagassaqartinneqarnissaannik aqutissiuusseqataallutalu toqqammavileeqataasussat.

Taamaattumik tamanna pillugu Sofia Geisler, Inuit Ataqatigiinniit qutsavigerusupparput periarfissimmatigut uunga oqallisissiaanut pingaaruteqarluinnartumut peqaatanissatsinnut oqalliseqataanissatsinnullu.

Sofia Geisler ilumoorpoq oqarami; meeqqat atuarfiani pitsanngorsaajuassagutta, taava aamma pingaartuq meeqqat atuarfiat pillugu, suna siunertarinerlutigu sunalu anguniarnerlutigu eqqartueqatigiittuarnissarput.

Inuit Ataqatigiinniit ilisimaarilluarparput, atuarfiup pitsaasup, toqqisisimanartup ilikkagaqarfiulluurtullu qanoq pilersinneqarsinnaanera pillugu qanorsuaq oqallittoqarsinnaagaluartoq.

Taamattoq oqaluttuaq takisoorujussuaq naalisarujussuarlugu oqaatigissagaanni taava, Inuit Ataqatigiinniit meeqqat atuarfiat pitsaasoq toqqissimanartuq ilikkagaqarfiulluurtorlu imaattoq uagut takorloorparput;

Atuarfik naleqquttoq, avatangiisigissaartoq, aqutsisugissaartoq, ilinniartitsusunik qiimasunik, pikkorissunik, qungujulasunik piareersarluarsimasunillu ilinniartitsisoqartoq, peqqissunik toqqissimallutillu peroriartorsimasunik atuqartoqartoq il.il.

Angajoqqaat tassaasut tunngaviusumik, meeqqap angusaqarluarsimalluni meeqqat atuarfianiit ingerlaqqittarnissaanut akisussaanerpaajusut puiunngilakka.

Angajoqqaat, angerlarsimaffillu toqqissimanartoq meeqqap angusaqarluarsimalluni meeqqat atuarfianiit ingerlaqqittarnissaanut tunngaviulluinnarput.

Angajoqqaat, angerlarsimaffiullu toqqissimanartup saniatigut, pissutsit makku assigiinngitsut meeqqat atuarfianik pitsanngorsaaqataasinaasutut Inuit Ataqtigiinniit oqariartuutigsuppagut.

1. Ilinniarfissuup, ilinniartitsisunngorniartartut ilinniarkiata pitsaassusaata nalilersortuarneqarnissaa pingaaruteqarluinnaqqissaarpoq. Taamaattumik pingaarpoq ilinniarfissuup ulluinnarni unammilligassatsinnut, sukut tamatigut malinnaallunilu naleqqussartuarnissaa.
2. Ilinniartitsisup piareersarluarsimanissaa pingaaruteqarluinnaqqissaarpoq. Kisianni taava apeqqut; Ilinniartitsisoq piareersarluarnissaminut naammattumik piffissaqartinneqarpa? Naamik, uagut Inuit Ataqtigiit isumaqarpugut ilinniartitsisoq piareersarnissaminut pitsaasumik periarfissinneqanngitsoq. Inuit Ataqtigiinniit kissaatigaarput ilinniartitsisoq piareersarnissaminut sulii annerusumik periarfissinneqarnissaa.

Ajoraluartumik ullumikkut isumaqtigiissutit naapertorlugit ilinniartitsisoq qangamut sanilliullugu piareersarnissaminut periarfissaqarpallaarujussuannigilaq. Atuartitsineq atuartitsineq, ataatsimiinnerpassuit ataatsimiinnerparujussuit, nalilersuineq nalilersuineq nalilersuinerparujussuit, angajoqqaanik ataatsimiisitsinerpassuit, ataatsimiinnerparujussuit il.il.

Piareersarluarnissamulluunniit ilinniartitsisoq qangamut naleqqiullugu ullumikkut periarfissaarussimavoq. Tamanna ajorpoq aqqinneqartariaqarpoq, ilinniartitsisup piareersarnissamut periarfissaa annertusartariaqarpoq.

3. Klassip ataatsip iluani atuaqtigiit amerlanerpaamik 26-iusinnaanerannik inatsisaqarnek ullutsinni nunatsinnut naleqquppa? Tassami nalunnginnatsigu illoqarfinni anginerusuni atuaqtigiippassuarni klassimi ataatsimi atuaqtigiit 26-usinnaasartut. Atuaqtigiillu klassip iluani atuartut 26-iusinnaanerit illoqarfinni angineruni nalinginnaaleraluttuinnarunartoq.

Immaqa atuartut klassimi ataatsimi 26-usinnaanerit, kisitsit taanna nammineq immiini ajunngikkaluarpoq aamma apeqquserneqartariaqanngikkaluarpoq, meeqqat naalattunnguullutik, ilinniartitsisuminnullu ataqqinnillutik malinnaalluarlutillu pisinnaagaluarpata.

Tassa kisianni pissutsit ullumikkut allanngorsimaqaat, pingaartumik illoqarfinni anginerusuni;

Meerarpassuit eqqissiviitsut, naalasseriitsut, ilinniartitsisuminnik ataqqinninngilluinnartut, atuaqatiminnillu nuanniilliortitsillutillu eqqissiviilliortitsitsisartut takussaagaluttuinnarput. Tamanna uggnarpoq ajuusaarnarlunnarlunilu.

Tamaattoqartillugumi ilinniartitsisutut atuartunik aqutsiniarneq ajornakusoorligaluttuinnarpoq oqimaalligaluttuinnarlunilu. Meeqqat naalasseriitsut, eqqisiviitsullu atuarneq tamaat aserorluinnarsinnaasarmassuk, tamannalu atuaqataasorpasuarput sussuseqanngitsunut kingunerlorujussuarsinnaasarpog, minnerunngitsumik ilinniartitsisuusumut piareersarluarsimalluni atuartuutimut pitsaasumik tunniusserusukkaluartumut.

Atuortorpassuit atuarfimiit angerlarsinnaasarpog ajoraluartumik atuarfimi pissarsiaqarluarsimanatit atuaqatimik ilaasa eqqissiviilliortitsisimanerat pissutigalugu.

Kisianni aamma eqqaamassavarput meeqqat eqqissiviilliortitsisartut taakku kisimik peqqutaanngimmata, meeqqap ilikkagaqarluarsimalluni paasisaqarluarsimallunilu angerlartarnissaanut.

Meeqqap ilikkagaqarluarsimalluni paasisaqarluarsimallunilu angerlatarnissaanut aamma apeqqutaalluinaqqissaartut ilagaat, ilinniartitsisup nammineepluni qanoq piareersarluarsimatigenera aammalu ilinniartitsisup atuartitsinermi nalaani atuartuutiminut ataasiakkaanut ilitersuissalluni qanoq piffissaqartigenera periarfissaqartigeneralu. Atuartummi ilaasa minnerusumik annerusumilluunniit ilinniartitsisuminnit immikkut piffissaqarfigineqarnissartik aamma pisariaqartittarmassuk.

Taamaattumik ilinniartitsisup atuartitsinerup nalaani atuartuutimi amerlanerpaartaanut piffissaqarnerulluni ilitersorsuisinnaalissappat, taava Inuit Ataqatigiit isumarput naapertorlugu klassimi ataatsimi atuartut amerlanerpaamik 18-nut amerlanerpaaffilerneqartariaqartut. Taamaliornitsivut taava ilinniartitsisup atuartuutiminut ataasiakkaanut amerlanerpaartaanullu piffissaqarnerulernissaa periarfissiuullugulu aqutissiuussinnaagaluaratsigu.

4. Taassuma saniatigut klassimi ataatsimi ilinniartitsisut marlunggortinneqarsinnaanerannik eqqarsaaatersorneq assorsuaq soqutiginarqortaqarpoq, immaqa aallaqqaammut atuartut nukarlerninngaaniit aallartilluni. Ilinniartitsisutut suleqateqarsinnaaneq, isumassarsioqatigillunilu pilersaarusoqatigiissinnaaneq isumaqarpugut atuartumut pissarsiaqarfiullu arnerpaajusinnaasoq.
5. Minnerunngitsumik angajoqqaat klassiannik pilersitsisinnaaneq;

Nalunggikkaluarpara atuarfiit ilaanni tamanna atorneralereersimasog. Taamaattoq isumaqarpunga nunarput tamakkerlugu angajoqqaat klassiannik pilersitsisinnaaneq pingaaruteqartoq.

Angajoqqaat klassiat imatut paasineqassaaq, soraareernerup kingorna meeqqap angajoqqaallu akornanni ilinniartitsisumik ikiornerqarsinnaallutik ilinniagassereqatigiinnissamut periarfissiineq.

Taamaalluni meeraq angajoqqaaminit malinnaaffigineqartutut misigisimane sakkortusarneqassaaq, minnerunngitsumillu angajoqqaat aamma meeqqami atuarfimi qanoq ingerlanerannik

malinnaanerulernissaminut periarfissineqassaaq. Angajoqqaammi tamatta ima pikkoritsiginngilavut allaat meeqqatta ilinnigasserineranik ikiorsinnaallugit. Angajoqqaajusut taamatut periarfissaqanngitsut, periarfissineqassapput, ilinniartitsisumik ikiorteqarlutik meeqqamik ilinniagassereqatiginissaanut.

6. Minnerunngitsumik; Atuarfiup pisortaa ilinniartitsisuussasoq Inuit Ataqatigiinniit isumaqarpugut. Atuarfiullu pisortai pikkorissut pisariaqartippagut. Taamaattumik atuarfiup pisortassaanik ilinniarfimmik pilersitsisoqarsinnaanera Inuit Ataqatigiinniit isumaqataaffigaarput, soorlu tamanna DK-mi periarfissaasoq, qallunaatorlugu skolelederuddannelse. Atuarfiit pisortassaannik ilinniarfiup pilersinneqarnissaa piffissanngorpoq.

Naggataatigut; Tamakku tamaasa saniatigut atuarfinni alloriarfinni (trin) tamani nalilersuisarnerit – misilitsittarnerit iluaqutaanersut pisariaqarluinnarnersullu Inuit Ataqatigiinniit apeqquserparput. Pinerit tamaasa meeqqap nalilersorneqartarnissaa isumatusaarnertut Inuit Ataqatigiinniit isiginngilarput. Taamaattorli anguniagassatut siunniunneqarsimasut anguneqarsimanersut nalilersorneqartarnissaat pinngitsoorneqarsinnaanngitsutut Inuit Ataqatigiinniit isumaqarpugut.

Tamakkuupput iliuuserineqarsinnaasut assiginngitsut meeqqap, meeqqat atuarfianinngaaniit pissarsiaqarluarsimalluni, angusaqarluarsimallunilu naammassinnittalersinnaanissaanut, naammassisaqarluarsimallunilu angerlartalernissaanut.

Sofia Geislerip oqallisissiaanut qujalluta.

Uummarissumik angusaqarfiulluartumillu oqallilluarnissassinik kissaallusi.

Qujanaq

Peter Olsen

Inuit Ataqatigiit